

2a Jornada d'Estratègia i Accions per a la farmàcia comunitària 2016-2018:

“Els farmacèutics, a través dels serveis professionals, volem assolir nous rols en una professió indispensable”

- ✓ Ho ha dit Jordi de Dalmases, president del Consell i del COF Barcelona, durant la inauguració de la Jornada
- ✓ **David Elvira**, director del Servei Català de la Salut, ha afirmat que s'està apostant per un **sistema de salut “més coordinat entre els professionals sanitaris que estan a la comunitat, entre els quals es troben els farmacèutics”**
- ✓ A les diferents taules celebrades durant el matí **s'han donat dades sobre què s'ha aconseguit amb els serveis professionals posats en marxa a les farmàcies comunitàries i en quin estat es troben, tant els consolidats com els Programes de Detecció Precoç de VIH i càncer de còlon i recte, com els nous serveis en pilotatge: seguiment a pacients crònics complexos i farmàcies sentinelles**

Barcelona, 15 de novembre de 2016.- “Els farmacèutics, a través dels serveis professionals, volem assolir nous rols en una professió indispensable”. Ho ha dit Jordi de Dalmases, president del Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i del COF de Barcelona, durant la inauguració de la 2a Jornada d'Estratègia i Accions per a la farmàcia comunitària 2016-2018 que s'ha celebrat avui sota el lema “Innovació professional en benefici del pacient”. “Som pioners a l'estat espanyol, coincidim amb els principals moviments de farmàcia de tot el món, i no tindríem aquest model si no fos per tots els farmacèutics que s'impliquen fent possible el caràcter investigador de la farmàcia catalana”, ha afegit.

També han estat presents a la inauguració els presidents dels altres tres Col·legis Farmacèutics de Catalunya –**Josep Aiguabella** (COF Lleida), **Joaquim Nolla** (COF Tarragona) i **Rosa Núria Aleixandre** (COF Girona)- i el **director del Servei Català de la Salut, David Elvira**. Aquest últim ha afirmat que s'està apostant per un **sistema de salut comunitari “més intersectorial, més transversal, que posi el focus en les actuacions de promoció salut i prevenció de la malaltia, més coordinat entre els professionals sanitaris que estan a la comunitat, entre els quals es troben els farmacèutics”**. I després de definir cap a quins eixos principals s'han d'orientar els serveis professionals –**expertesa, eficiència i proximitat**-, ha concretat que s'hauria d'avançar més en l'avaluació de resultats des de la farmàcia comunitària i ha mostrat la voluntat de **“seguir treballant per una política del medicament més integral, integrada, orientada a obtenir resultats de salut avaluats, més col·laborativa i amb major benefici de tots els ciutadans”**.

¿Què s'ha aconseguit amb els serveis professionals de les farmàcies? (Veure el mapa de serveis a Catalunya al final)

Més participació en la detecció precoç del càncer de còlon i recte i del VIH

A les diferents taules celebrades durant el matí s'ha posat de manifest que s'ha aconseguit amb els serveis professionals posats en marxa a les farmàcies comunitàries i en quin estat es troben. Concretament, **al panell inaugural "Els serveis d'atenció farmacèutica: on som, on volem ser i què estem fent per aconseguir-ho"**, s'ha parlat del **Programa de Detecció Precoç de Càncer de Còlon i Recte del Departament, en el qual participen les farmàcies juntament amb hospitals, centres d'atenció primària, ICO i distribució farmacèutica**. En el marc d'aquest programa, durant el 2015 **118.183 persones** han pogut accedir a fer-se la prova de detecció de sang en femta, amb la participació de **658 farmàcies, que han recollit un total de 107.515 tests**, el 79% del total. D'aquests, **7.689 han donat positiu**, i gràcies a aquest programa, que està previst que estigui implementat a tot Catalunya al 2017, el 2015 es van **1.139 adenomes d'alt risc, 1.472 adenomes de baix risc i 315 càncers invasius**. Alhora, s'han aconseguit grans avanços des del 2014, quan va tenir lloc la 1a Jornada del Consell. **Durant aquests dos anys, s'ha augmentat un 45,3% i un 83,8% la participació de farmàcies i pacients, respectivament**.

Els farmacèutics també tenen un paper rellevant en la **detecció precoç del VIH**, doncs les **125 farmàcies que hi han col·laborat al 2015 han realitzat 2.750 proves**, i des del 2009, s'han detectat **129 casos reactius**. Respecte al 2014, l'evolució també ha estat significativa: **la participació de farmàcies ha augmentat un 52% i dels pacients un 83,8%**.

Millora qualitativa en el manteniment amb metadona i educació sanitària a la gent gran

Durant aquesta taula també s'ha parlat del **manteniment amb metadona**, gràcies al qual **165 farmàcies han atès una mitjana de 1.000 pacients/mes**. I el **d'educació sanitària a la gent gran**, on **202 farmacèutics han realitzat 341 sessions** a les quals han assistit **5.618 persones**. Tots dos han millorat qualitativament: en el primer cas, per comptar amb el suport del portal de serveis creat pel Consell, que ha facilitat el registre d'indicadors i resultats; en el segon cas, pel fet que cada vegada és més evident l'increment dels coneixements en hàbits saludables de pacients que acudeixen a les xerrades organitzades en el marc del Programa.

Tenint això en compte, **Pilar Gascón**, secretària del Consell, ha remarcat que **"la innovació del professional és la clau perquè el pacient pugui beneficiar-se de les actuacions farmacèutiques"** i ha posat en valor la bona preparació del farmacèutic, motiu pel qual es vol que **"es visualitzi com un agent indispensable per al sistema sanitari de Catalunya"**. Per la seva banda, **Jesús Aguilar**, president del Consejo General de Colegios Farmacéuticos de España, ha afirmat que **"el desenvolupament assistencial de la farmàcia és una tendència mundial"** i que **"disposem d'un sistema farmacèutic amb importants pilars que poden facilitar**

la implementació d'aquests serveis: planificació, titularitat, dispensació de tots els medicaments i concertació”.

NOUS SERVEIS EN PILOTATGE:

→ Detectar Problemes Relacionats amb la Medicació en pacients crònics complexes

Al panell d'experts “Què fa que un servei funcioni?”, s'han presentat dos serveis posats en marxa recentment i que estan en fase pilot. Xavier Tarrades, farmacèutic comunitari, ha estat l'encarregat de parlar d'un d'ells és el **Programa d'atenció farmacèutica al pacient crònic complex**. A través d'aquest programa es pretén avaluar l'eficàcia de l'atenció farmacèutica, en col·laboració amb l'equip d'atenció primària, per fer el seguiment de persones amb patologia crònica de llarga evolució i gestió clínica difícil i detectar, entre d'altres aspectes, problemes relacionats amb la medicació. Actualment està en la segona fase de pilotatge i durant la primera es va aconseguir que **43 farmàcies i 18 equips d'atenció primària fessin el seguiment de 392 pacients**.

Una de les dades més destacades és la relacionada amb els **Problemes Relacionats amb la Medicació (PRM) detectats a través d'aquesta prova pilot**. La mitjana és de **4,49 PRM/pacient** i entre les causes més freqüents es troben **l'incompliment del tractament -136 casos (27,53%)**-, **interaccions -76 casos (15,38%)**-, **administració errònia del medicament -62 casos (12,55%)**- i **possibles efectes adversos -52 casos (10,53%)**-.

→ Xarxa de farmàcies sentinelles: farmacovigilància, abús i ús recreatiu dels fàrmacs

Ma José Gaspar, cap del Servei d'Ordenació i Qualitat Farmacèutiques del Departament de Salut, ha estat l'encarregada de presentar el projecte pilot de xarxa de farmàcies sentinelles. Gaspar ha explicat que la iniciativa va néixer per poder “tenir ulls al territori” i, obtenir, a través de les farmàcies, informació rellevant especialment pel que fa a la farmacovigilància.

Durant els primers 8 mesos de funcionament, la **xarxa de farmàcies sentinelles**, formada per **22 farmàcies**, ha enviat **830 notificacions de farmacovigilància i 44 de l'Observatori de Medicaments d'Abús (OMA)** amb l'objectiu d'aportar informació sobre incidents de seguretat relacionats amb l'ús dels medicaments per monitoritzar-ne l'abús o l'ús recreatiu i per obtenir dades que es puguin integrar en sistemes de vigilància d'altres professionals sanitaris.

En el marc d'aquesta iniciativa, i concretament a través de l'**OMA**, s'ha pogut saber que el **gènere predominant és el masculí en 27 casos (61,4%)** i que les **franges d'edat més freqüents** són les compreses entre **46 i 65 anys -14 casos (31,8%)**- i **25 i 35 anys -8 casos (18,2%)**-. També s'ha pogut extreure que els **medicaments amb més notificacions** són els **tranquil·litzants -14 casos (31,8%)**-, els **analgèsics -11 casos (25%)**- i els **psicòtroops -5 casos (11,4%)**-; i que la **via més habitual per intentar accedir amb ells és sense recepta, quan el fàrmac la necessita -20 casos (45,5%)**-.

Què fa que un servei funcioni o no?

Durant la taula rodona, s'ha reflexionat sobre què fa que un servei funcioni. En aquest sentit, Gaspar ha destacat l'entusiasme i la motivació com a claus, i ha afirmat que hi ha potencialitat per seguir fent créixer els serveis que ofereixen les farmàcies.

Per la seva banda, Felip Burgos, del Centre de diagnòstic respiratori de l'Hospital Clínic, ha explicat l'experiència de la intervenció de les farmàcies en patologies respiratòries com la Malaltia Pulmonar Obstructiva Crònica (MPOC), o en la millora de l'ús i efectivitat dels inhaladors. Durant la seva ponència, Burgos ha defensat la importància de l'accés a la història clínica per part del farmacèutic.

Paqui Moreno, presidenta de SEFAC Catalunya, que ha reflexionat sobre serveis com el de cesació tabàquica i del test d'estreptococ des de les farmàcies, ha posat l'èmfasi en la necessitat de què els serveis siguin d'utilitat per als pacients, i en què els professionals tinguin una actitud proactiva a l'hora d'oferir-los. En aquest punt ha coincidit amb Guillermo Bagaria, vocal de la Junta de Govern del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, que ha parlat sobre el servei de detecció precoç del risc cardiovascular des de les farmàcies, concertat per primer cop per una entitat asseguradora privada, Mútua General de Catalunya.

El model de les Healthy Living Pharmacies

A la conferència "**Healthy Living Pharmacies: serveis relacionats amb la salut comunitària**", **Deborah Evans**, English Pharmacy Board of the Royal Pharmaceutical Society, ha explicat en què consisteix aquesta xarxa de farmàcies del Regne Unit centrada en la promoció de la salut i prevenció de la malaltia.

"Al 2009, a una zona molt pobre del sud del país, vam veure que la farmàcia tenia un paper rellevant en la salut comunitària. Va ser llavors quan vam detectar la necessitat de tenir un equip coordinat per subministrar els serveis i de fer alguna cosa per millorar el coneixement dels usuaris de la farmàcia", explica Evans. Així van néixer les Healthy Living Pharmacies, un model que **"reuneix tots els serveis de la farmàcia comunitària i ofereix una eina de desenvolupament organitzatiu, una visió i objectius comuns i una marca de qualitat que els usuaris poden reconèixer"**, afegeix. Alhora, permet actuar en quatre dels àmbits presents en el dia a dia de la societat: **optimització del medicament, benestar per aconseguir una vida sana, suport a l'autocura**, i sobretot en el camp de les malalties cròniques, **ajudar a la gent a viure de forma independent**.

Per a més informació:

VIH: 125 farmàcies; 2.750 proves realitzades.
PDPCCIR: 658 farmàcies; 107.515 test lliurats.
Metadona: 165 farmàcies; 1.000 pacients atesos/mes.
PESGG: 202 farmacèutics; 341 sessions; 5.618 assistents.

